

Muskátlik teleltetése

Fontos a fény, a páratartalom és a hőmérséklet aránya

• A muskátli a változó kertészeti divat mellett még mindig az egyik legnépszerűbb szoba- és terasznövény. Számos fajtája létezik, így a többféle virágforma, virág- és levélszínű növényekből egész kis gyűjteményünk is lehet, a teleltetésük pedig igen egyszerű.

Kedvelt növény. A muskátlik teleltetése egyszerű, ha rendelkezésre áll egy világos és hideg helyiség

FOTÓ: FARKAS ATTILA

FARKAS ATTILA

A muskátli továbbra is az egyik legnépszerűbb szoba- és terasznövény, ha pedig már több fajtánk is van, biztosan nem fogunk összel egyszerűen csak megválni tőlük, és tavasszal újakat vásárolni, hiszen egyes fajtái, mint a mentaillatú vagy tarka levelű változatok nehezebben beszerezhetők. Arról nem is beszélve, hogy teleltetésük valójában egyszerű, ha rendelkezésünkre áll egy megfelelő, világos és hideg helyiség.

Hűvös, jól megvilágított hely

A növényeknek a téli időszakban kevesebb fény jut, hiszen rövidebbek a nappalok, kevesebb a felhőtlen napok száma, más a napsugarak beesési szöge. A teleltetés lényege valójában abban áll, hogy a töb-

bi életkörülményt, mint például a környező hőmérséklet, a levegő páratartalma és a talaj nedvessége, ehhez igazítsuk. Amint a szabadban a hőmérséklet már annyira alacsony lesz, hogy félő, hogy a növények megfagynak, készítsük elő őket a télre. Vágjuk le a megmaradt virágokat, még ki nem nyílt bimbókat és sérült, beteg vagy elsárgult leveleket. A nagyon felnyurgult vagy elterebélyesedett növényeket enyhén meg is kurtíthatjuk, ez nem fog megártani. Ezután a növények cserepestől kerüljenek egy fagymentes, de hűvös, jól megvilágított helyiségbe. Erre alkalmas egy beépített, fűtetlen erkély, veranda, lépcsőház vagy akár két ablak közötti rész. A megfelelő megvilágítás és hűvös, 6-8 Celsi-

us-fokos klíma mellett elég havonta egyszer, kevéske vízzel megöntözni a növényeket, így nem fognak tovább növekedni, és fejlődni, lecsökken az anyagcseréjük és pihenési időszakukat megfelelően fogják tölteni. Ha helyhiányban szenvedünk, vagy ha a növények ki voltak ültetve a szabad földbe, akkor kiszedhetjük őket, és kissé visszavágva a gyökérzetüket, beleültethetünk több tövet egy balkonládába, nagyobb virágedénybe, nedves homokot vagy tőzeget használva virágföld helyett.

Nehéz a lakásban

Abban az esetben, ha nincs egy megfelelően hűvös helyiség lakásunkban, megpróbálkozhatunk a

pincében vagy más sötét helyen való teleltetéssel is. Egy hideg, de nedves pincében annyira leállnak a növény életfunkciói, hogy öntözésre egyáltalán nem lesz szükség (a teljes fényhiány és alig 3-4 Celsius-fokos hőmérséklet mellett szinte leáll a növényben az élet). Ha megfelelően nedves a pince, akkor a cserépből kiszedve a töveket, gyökereiket enyhén lerázogatva, becsomagolhatjuk őket újságpapírba, és ládába vagy polcokra elhelyezve is teletelhetnek. Végső soron, néhány tövel próbálkozhatunk a lakásban is, főleg ha van egy hidegebb szobánk vagy olyan ablakpárkányunk, amely alatt vagy közvetlen közelében nincs fűtőtest. A lakásban telelő növényeknek na-

gyon nehéz a téli periódus, hiszen a lakásban a tél során is szinte tavaszi meleg van, a levegő általában nagyon száraz, és kevés a fény. Ilyenkor a muskátlik tovább növekszenek, de az új hajtások sápadtak, nyurgák, egészségtelenek lesznek, és tavaszra érve az egész növény elveszti formáját és szépségét. Mivel a fény, a páratartalom és a hőmérséklet arányban kell legyen egymással, kazánházban, ahol nagyon meleg és száraz a levegő, fény pedig alig van, kevés esélyünk van a sikerre. Garázsban is csak akkor fog kitelelni a növény, ha a hőmérséklet csak pár fokkal van a fagypont fölött és állandó. A bokros muskátlik könnyebben teletelhetőek, úgymond elnézőbbek a körülményekkel, míg a futó, lefolyó muskátliknak fontosabb, hogy jól megvilágított helyen, verandában vagy lépcsőházban legyenek, nem pedig pincében. Tavasszal, még a megfelelő körülmények között kiteletett muskátlik is rosszul fognak kinézni, és fokozatos tápoldatozással, friss virágföldbe ültetéssel, és metszéssel kell őket nekiindítani a fejlődésnek, virágzásnak. Főleg az idősebb töveket alaposan meg kell metszeni és sok esetben érdemes a levágott hajtásokat meggyökereztetni, belőlük új, fiatal növényeket nevelni, és az elnyurgult vagy alakját veszített növényektől megválni. Örömteli kertészkedést!

JEGYZET

P. BUZOGÁNY ÁRPÁD

Mosdó, kendőtartó, háziszappan

A lig pár évtizeddel ezelőtt, amikor faluhelyen még nem volt vezeték víz a lakásokban, a fürdőszobát a konyha egyik sarka jelentette, a mosdóval. Ez nem csupán mosdóhelyet jelentett, hanem egy akkoriban jól ismert berendezési tárgyat is. Méternyi magas és széles bútordarab, felül a mosdótállal, annak tartójával, alul nagyobb szekrényrészsel. A deszkából ácsolt mosdó teteje felnyitható, a tál mellett szappantartóval, miegymással, amikor pedig nem használták, a tetejét lecsukták, és más célokra is használták. Emlékszem, a mi konyhánkban az ajtótól balra állt a vízpad, rajta két vedernék volt hely, a vedrektől balra kisebb szekrényrész volt, amelyben jó ideig mosó- és tisztítószereket

tartottunk. A vízpad aljára kisebb fiókokat tervezett az asztalos. Az ajtó mögött, jobbra állt a mosdó. A világoszöld két árnyalatával volt lefestve, akárcsak a vízpad. Alsó, szekrényes fele cipőtartóként szolgált. Ott tartottak a különböző keféket meg a cipőmosó rongyot, a barna és fekete cipőkrémet is. Boksznak nevezték közönségesen a cipőkrémet, de nem az ökölvívást jelentő angol szó nyomán, hanem a bokszbőr miatt, amiből egykor lábbelit szabott a cipész. Miránk csupán a gyári előállítási boks, vagyis cipőkrém maradt, lapos fémdobozban árulták. A megüresedett bádogdobozokban a felnőttek szeget, más apróságot tartottak. A kisebb fiúgyermek pedig rövid, méternyi fadarab végére szegeztek, és azt görgetve szaladgáltak az utcákon.

A mosdó mellé többnyire falba, ajtóba vert szegre akasztották a törülközőket. Szólás is van erről: amilyen a mosdó, olyan a törülköző. Ugyanaz az értelme, mint másik szólásunknak: amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten. Vagyis amilyen a dolgok, folyamatok eleje, kezdete, ugyanolyan a folytatás is. A törülközőt faragott vagy esztergált törülközőtartóra tették, azt a falra szeggel rögzítették. A mosakodó embernek kezügyben volt.

A mosdó melletti falra tükröt akasztottak, ez előtt állva borotválkoztak a férfiak. A mosdó aljában vagy ahhoz közel tartották a fadobozba zárt borotválkozókészletet: borotvákat, különböző finomságú fenőköveket és faka-

retre rögzített bőrszíjat. Volt, aki a fenés után nadrágszíja végén finomította a borotva élet, és egy hajszál elvágásával ellenőrizte, hogy elég jól vág-e.

A törülköző általánosan ismert törülközőkendő alakja kendőre rövidült, abból legalább kettő volt készületben: egyik kéztörüléshez, a tisztább, újabb viszont az arc és a test megtörülésére szolgált. Volt abból egyszerűbb és díszesebb is, több piros vagy kék csíkkal, a férjhez menő lány staffrungrájába, kelengyéjébe monogramjával kivarrrva került. Egy háztartásban több is kellett, ezért tucatjával szótták, szövették. Legjobb a kender alapanyagú, az nem csusszan végig a nedves testrészen, mint a gyári műanyagosak, hanem jól beissza a vizet. A szóttas érdesége a használat során, több mosás után kezd eltűnni, de arra különösen jó, hogy megpezdítse a vérkeringést a megdörzsölt testfelületen.

A korábbi nemzedékek igényeihez képest a mienk igencsak magas. Sokan el sem tudnák képzelni a mosást, mosogatást, fürdést folyóvíz, csapvíz nélkül. Hát még a fürdést háziszappannal! Pedig van, aki a legjobb hajmosószernek tartja, mert attól nem korpásodik a fejbőr, a haj. Ám amióta nem mosdót, hanem fürdőszobát használunk, kevés becsülete van a mosdótállalnak, háziszóttas törülközőnek, kendőtartónak. Kinek kell illatosítás nélküli háziszappan, és ki fröcskölné tele a mosdó környékét naponta?